

Департамент інформаційної діяльності, культури, національностей
та релігій Хмельницької облдержадміністрації

Хмельницька обласна універсальна наукова бібліотека

Відділ наукової інформації та бібліографії

До 175-річчя написання твору

«Заповіт»: громадське послання і бунтівний гімн (бібліографічний список)

Хмельницький
2021

«Заповіт», написаний 25.XII.1845 р. в Переяславі, є одним із поетичних творів Тараса Григоровича Шевченка, який став відомий на весь світ. Для написання «Заповіту» було використано жанр поетичного заповіту в поєднанні з жанровими ознаками гімну. Вірш став символом боротьби українського народу за визволення та має великий вплив на національну культуру.

Спочатку вірш не мав назви. У рукописному збірнику «Стихотворения Т. Г. Шевченка» І. Лазаревського, з власноручними виправленнями поета, він позначений як «Завіщаніє». Вперше опублікований під заголовком «Думка» в збірці «Новые стихотворения Пушкина и Шевченки» (Лейпціг, 1859). Повний текст вперше надруковано у Львові у журналі «Мета» (1863) під назвою «Завіщаніє», а під редакторською назвою «Заповіт» вперше надруковано лише частину вірша у «Кобзарі» (СПб., 1867).

Як і в літературних джерелах, так і в музичному мистецтві закріпилося декілька назв «Заповіту», а саме: «Думка», «Завет», «Завещание», «Завіщане», «Завіщаніє», «Заповіт», «Як умру», «Як умру, то поховайте».

Текст «Заповіту» перекладено понад 150 мовами народів світу. У 1964 р. видавництво «Наукова думка» опублікувало книжку «Заповіт» Тараса Шевченка, де вміщено поезію мовами народів світу. Її друге видання вийшло у 1989 р.

З нагоди 175-річчя написання твору пропонуємо список літератури з фондів Хмельницької ОУНБ, що дозволить глибше пізнати та зрозуміти творчість великого українського митця.

1. A24166
84(4УКР)1
Ш37 Шевченко Т. Г. Заповіт: (Мовами різних народів) / Т. Г. Шевченко. – Київ : Жовтень, 1993. – 126 с. – Текст 56 мовами.
- * * *
2. A30611
83.3(4УКР)
В42 Відоменко О. А. Збагнімо віщій «Заповіт» : докум. повість / О. А. Відоменко. – Хмельницький : [б. в.], 2004. – 40 с.
3. A32684
84(4УКР-4ХМЕ)6
М34 Матеуш В. О. Заповіт Шевченка : (роздуми) / В. О. Матеуш. – Хмельницький : Евріка, 2005. – 52 с.: іл.
- * * *
4. Б49870-1
83.3(4УКР)1
Г84 Гримич В. Про оригінал рукопису словенського перекладу поезії Т. Шевченка «Заповіт» // Вибрані праці. – Київ : Дуліби, 2015. – Т. 1: Шевченкознавство. Історія зарубіжної літератури та культури. – С. 107-108.
5. Б28800
74.261.1
К50 Клочек Г. «Заповіт» (Як умру, то поховайте...) // Клочек Г. Поезія Тараса Шевченка: сучасна інтерпретація. – Київ, 1998. – С. 201-215.
- * * *
6. Азьомов В. Ідейні координати Шевченкового «Заповіту»: у пошуках повноти прочитання // Українська мова та література в школі. – 2017. – № 2. – С. 49-52.
7. Вовканич Степан. Заповіти геніїв нації – скарбниця державотворчих ідей // Дзвін. – 2017. – № 8. – С. 160-166.
8. Загороднюк Л. Шедевр шевченківської поезії – «Заповіт» // Профспілкова газета. – 1996. – 11 січ.
9. Килимник Юрій. Шлях додому = Як друзі реалізували заповіт Тараса Шевченка // День. – 2020. – № 99/100 (29-30 трав.). – С. 13 : фот.
10. Мороз О. Гімн боротьби за волю і братерство // Армія України. – 1996. – 26 берез.
11. Мороз О. Кличе Шевченків «Заповіт» // Українська газета. – 2001. – 22 берез. – С. 6.
12. Фоменко А. «Як умру, то поховайте...» // Україна молода. – 2008. – 22 трав. – С. 10.
13. Скуратівський В. Вічний «Заповіт» // Українська культура. – 2000. – № 9-10. – С. 5.
14. Сом М. Шевченків Переяслав [«Заповіт»] // Літературна Україна. – 2005. – 15 груд.
15. Степанов Ф. «Заповіт» нащадки пам'ятають // Українське слово. – 1997. – 13 лют.
16. Ульянов У. «Заповітові» – 150 // Літературна Україна. – 1996. – 18 січ.
17. Яременко В. «Як понесе з України...» (непроминальна символіка Шевченкового «Заповіту»: християнський та історіософський шари) // Сучасність. – 2002. – № 6. – С. 141-148.